KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 19.6.2024 r.
COM(2024) 597 final

Zalecenie

DECYZJA RADY

stwierdzająca, że Rumunia nie podjęła skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r.

Zalecenie

DECYZJA RADY

stwierdzająca, że Rumunia nie podjęła skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 126 ust. 8,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Zgodnie z art. 126 Traktatu państwa członkowskie unikają nadmiernego deficytu budżetowego.

(2) Pakt stabilności i wzrostu opiera się na dążeniu do zapewnienia dobrego stanu finansów państwa jako środka służącego umocnieniu warunków stabilności cen oraz silnego, trwałego wzrostu gospodarczego, sprzyjającego tworzeniu nowych miejsc pracy. Pakt stabilności i wzrostu obejmuje rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu[1], przyjęte w celu zapewnienia szybkiej korekty nadmiernych deficytów sektora instytucji rządowych i samorządowych.

(3) W dniu 3 kwietnia 2020 r. Rada, działając na zalecenie Komisji, przyjęła na podstawie art. 126 ust. 6 TFUE decyzję (UE) 2020/509 w sprawie istnienia nadmiernego deficytu w Rumunii w związku z planowanym niespełnieniem w 2019 r. kryterium deficytu określonego w TFUE oraz wydała na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE zalecenie mające na celu likwidację nadmiernego deficytu budżetowego najpóźniej do 2022 r. Mając na uwadze głęboki spadek aktywności gospodarczej związany z pandemią COVID-19, w dniu 18 czerwca 2021 r. Rada przyjęła zmienione zalecenie dla Rumunii na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE[2].

(4) W dniu 18 czerwca 2021 r. Rada zaleciła Rumunii zlikwidowanie nadmiernego deficytu najpóźniej do 2024 r. W szczególności, w swoim zaleceniu z dnia 18 czerwca 2021 r. wydanym na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE Rada zaleciła Rumunii zmniejszenie deficytu nominalnego do 8,0 % PKB w 2021 r., 6,2 % PKB w 2022 r.,

---

1 Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6).

2 Wszystkie dokumenty związane z procedurą nadmiernego deficytu dotyczącą Rumunii dostępne są pod adresem: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/ongoing-excessive-deficit-procedures/romania_en

4,4 % PKB w 2023 r. i 2,9 % PKB w 2024 r. Było to zgodne z utrzymaniem nominalnej stopy wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto na poziomie 3,4 % w 2021 r., 1,3 % w 2022 r., 0,9 % w 2023 r. i 0,0 % w 2024 r. Odpowiadało to rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,7 % PKB w 2021 r., 1,8 % PKB w 2022 r., 1,7 % PKB w 2023 r. oraz 1,5 % PKB w 2024 r. W zaleceniu stwierdzono ponadto, że Rumunia powinna w pełni wdrożyć środki przyjęte już na 2021 r. oraz określić i wdrożyć dodatkowe środki niezbędne do osiągnięcia korekty nadmiernego deficytu do 2024 r. Wszelkie nadzwyczajne dochody należało wykorzystać na zmniejszenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych. W swoim zaleceniu Rada wyznaczyła dzień 15 października 2021 r. jako termin na podjęcie przez Rumunię skutecznych działań oraz, zgodnie z art. 3 ust. 4a rozporządzenia (WE) nr 1467/97, zobowiązała to państwo do przedkładania sprawozdania z postępów we wdrażaniu zalecenia co najmniej raz na sześć miesięcy, aż do skorygowania nadmiernego deficytu.

(5) W dniu 24 listopada 2021 r. Komisja stwierdziła, że Rumunia wdrożyła skuteczne działania w odpowiedzi na zalecenie z dnia 18 czerwca 2021 r. wydane na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE, i uznała, że na daną chwilę nie ma potrzeby podejmowania dodatkowych kroków w ramach procedury nadmiernego deficytu. Następnie wydano ocenę, że Rumunia wywiązała się z zalecenia z dnia 18 czerwca 2021 r. wydanego na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE, ponieważ osiągnęła odpowiednie docelowe poziomy deficytu nominalnego w latach 2021 i 2022. Według zweryfikowanych przez Eurostat danych dotyczących wyników budżetowych deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Rumunii zmniejszył się z 7,2 % PKB w 2021 r. do 6,3 % PKB w 2022 r. Wstępne szacunki dotyczące 2022 r. (przekazane w ramach notyfikacji PND wiosną 2023 r., a następnie zweryfikowane) wynosiły 6,2 % PKB, która to wartość była zgodna z docelowym deficytem nominalnym zaleconym przez Radę. Procedura nadmiernego deficytu pozostała zatem zawieszona. Z drugiej strony deficyt strukturalny zmniejszył się o 1,2 pp. PKB w 2021 r. i o 0,4 pp. PKB w 2022 r., podczas gdy zalecane korekty wynosiły odpowiednio 0,7 pp. i 1,8 pp. PKB. Skumulowana korekta strukturalna w latach 2021–2022 była zatem niższa od zalecanej. Ponadto wzrost wydatków pierwotnych netto wyniósł 7,4 % w 2021 r. i 15,0 % w 2021 r., czyli znacznie przekroczył poziomy docelowe wskazane w zaleceniu Rady.

(6) Od czasu przyjęcia zalecenia Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. wyniki gospodarcze Rumunii były zasadniczo zgodne z prognozami Komisji. Wzrost realnego PKB w latach 2021–2023 był zasadniczo zgodny z prognozami zawartymi w dokumencie roboczym służb Komisji z dnia 2 czerwca 2021 r., pomimo wstrząsów makroekonomicznych, które nastąpiły w tych okresie (chodzi tu w szczególności o rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie i wywołany nią szok energetyczny). Szacuje się, że wartość luki produktowej w 2023 r. była mniej ujemna, niż przewidywano w czerwcu 2021 r. Co więcej, wzrost dochodów publicznych był znacznie szybszy, niż prognozowano, głównie ze względu na wysoką inflację, ale również za sprawą struktury wzrostu realnego PKB, w której dużą rolę odgrywały dochody z podatków. Podsumowując, zmiany makroekonomiczne nie mogą uzasadniać wyników budżetowych, które są znacznie gorsze od zalecanych przez Radę w czerwcu 2021 r., nawet jeśli wzrost PKB byłby prawdopodobnie niższy przy znacznie bardziej rygorystycznej polityce fiskalnej.

(7) Nowa ocena działań podjętych przez Rumunię w celu korekty nadmiernego deficytu do roku 2024 w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. prowadzi do następujących wniosków:

– Z danych dotyczących wyników budżetowych przekazanych przez Rumunię i zweryfikowanych przez Eurostat wynika, że deficyt rumuńskiego sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł w 2023 r. do 6,6 % PKB, czyli znacznie powyżej poziomu 4,4 % PKB zaleconego przez Radę i zaplanowanego przez Rumunię w jej programie konwergencji na 2023 r. Głównym powodem tego odchylenia był utrzymujący się bardzo wysoki wzrost wydatków publicznych, spowodowany głównie transferami socjalnymi, płatnościami odsetek, wydatkami na towary i usługi oraz wydatkami kapitałowymi. Na deficyt nominalny w 2023 r. miał również wpływ fakt, że w następstwie orzeczeń sądowych ujęto w statystykach podwyżki wynagrodzeń w sektorze publicznym (o wartości 0,5 % PKB).

– Wysiłek fiskalny w 2023 r. był znacznie mniejszy, niż zalecała Rada. Wynik strukturalny Rumunii pozostał na zasadniczo niezmienionym poziomie w 2023 r. (pogorszył się o 0,1 % PKB), a więc znacznie poniżej zalecanego przez Radę celu, którym była poprawa o 1,7 % PKB. Wzrost wydatków pierwotnych netto (skorygowany o środki polityki fiskalnej po stronie dochodów) był w 2023 r. znacznie wyższy, niż zalecano, i wyniósł blisko 12 % PKB, podczas gdy zalecana przez Radę wartość docelowa wynosiła 0,9 %.

– W 2022 i 2023 r. silny wzrost realnego i nominalnego PKB przełożył się na bardzo silny wzrost dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych (o 20,8 % w 2022 r. i 14,2 % w 2023 r.), którego skala była znacznie większa, niż przewidywano w momencie wydania zalecenia Rady w czerwcu 2021 r. W obu latach większość nieoczekiwanych zysków po stronie dochodów została jednak wykorzystana do sfinansowania dodatkowych wydatków, a nie na zredukowanie deficytu budżetowego.

– W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie w 2024 r. do 6,9 % PKB. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 50,9 % na koniec 2024 r., z 48,8 % w 2023 r. Podobnie jak w poprzednich latach prognozowany wzrost deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 r. odzwierciedla wysoki wzrost wydatków bieżących tego sektora. Przewidywany jest duży wzrost wydatków na wynagrodzenia w sektorze publicznym, w ślad za niedawnymi uznaniowymi podwyżkami płac w sektorach edukacji, zdrowia i obronności. Ponowne obliczenie wysokości świadczeń w kontekście reformy systemu emerytalnego będzie wiązało się z krótkoterminowymi kosztami w latach 2024 i 2025; następnie reforma przyniesie jednak znaczne oszczędności w perspektywie średnio- i długoterminowej, o ile zostanie w pełni wdrożona.

– Oczekuje się, że w 2024 r. dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych będą rosły w szybszym tempie niż nominalny PKB ze względu na podejmowane wysiłki na rzecz poprawy poboru podatków dzięki cyfryzacji systemu podatkowego oraz wpływ pakietu środków zwiększających dochody, przyjętego jesienią 2023 r., który ma zwiększyć dochody sektora instytucji

rządowych i samorządowych o około 1 % PKB. Pakiet ten polega głównie na podwyższeniu opodatkowania osób prawnych, szczególnie w przypadku mikroprzedsiębiorstw, na podwyższeniu opodatkowania osób fizycznych, wynikającym z częściowego zniesienia preferencyjnych rozwiązań podatkowych w sektorach budownictwa i rolnictwa, na zniesieniu obniżonych stawek VAT na wybrane towary i usługi, na podwyżce podatku akcyzowego oraz na specjalnym podatku od obrotów banków i przedsiębiorstw wielonarodowych.

(8) Powyższe ustalenia prowadzą do wniosku, że działania podjęte przez Rumunię w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. są niewystarczające. Rumunia nie osiągnęła docelowej wartości deficytu nominalnego w 2023 r. i według prognoz nie zlikwiduje nadmiernego deficytu do 2024 r. Wysiłek fiskalny okazał się znacznie mniejszy od zalecanego przez Radę, a wydatki pierwotne netto rosły znacznie szybciej, niż zalecono,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Rumunia nie podjęła skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Rumunii.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Rady
Przewodniczący